

9738

L h m 2f 1f

282

L-44

NOV 2014

ՍՐԲԱԶԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ԼԵԻՈՆԻ ԺԳ.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՒԹԵԱՄԲ

ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԻ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՈՐՈՂ

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

Կ-ՊՕԼԻՍ

1881

282
L-44

24

2.05.2013

9738

282

-44

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՅ, ՆԱԽԱԳԱՀԻՅ,

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ ԵՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ

ՈՐՔ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅՆ ՀԵՏ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՆ

ԵՒ

ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՈՐԴԻՈՅ ՀԱՄՕՐԷՆ ՀԱԽԱՏԱՅԵԼՈՅ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

ՈՂՋՈՅՆ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԵՒՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ ԺԳ.

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՈՐԴԻՔ

Յիսուսի փրկատուի զինուորեալ Եկեղեցին՝ որ մարդկային ազգին փրկութեանն և բարօրութեանը կրնայ մեծապէս հոգ և խնամ տանիլ, ներկայ դժնդակ ժամանակացս մէջ այնպիսի ծանր կերպով մը տագնապած է որ՝ նորանոր փոթորկաց դէմ օր ըստ օրէ կը մաքառի, ճշմարտապէս նմանելով Գեորգիոսարեթայ այն նաւակին՝ որ ահագին մղրկով և ալիքներով կը տանջուէր, երբ օր մը զՔրիստոս և իւր աշակերտները իւր վրայ առած կը տանէր։ Արդարեւ, այսօրուան օրս անոնք որ կաթողիկէ անուան դէմ թշնամութեամբ վառուած են՝ թէ թուով, թէ զօրութեամբ և թէ յանդուգն խորհուրդներով չափէն աւելի կը յաւակին։ և բաւական չեն սեպեր յայտնապէս մերժելու երկնային վարդապետութիւնները, այլ նաեւ բուռն զօրութեամբ և սաստկութեամբ կը ճգնին կամ Եկեղեցին մարդկային քաղաքական ընկերութենէն դուրս արտաքսելու, կամ գոնէ բռնադատելու որ՝ ինքը բանի մը կարող չ'ըլլայ ժողովրդեան հրապարակական բարուց նկատմամբ։ Ասկից կը հետեւի որ՝ ինքն իւր պաշ-

3462-88

տօնը կատարելու մէջ, զորն որ յԱստուածուստ իւր Հեղինակէն ընդունեցաւ, ամէն կողմանէ մեծամեծ դժուարութիւններով պատեալ պաշարեալ կը գտնուի:

Այս ամբարիշտ դաւաճանութեան ամենադառն պտուղները գլխաւորապէս Հռովմայ փահանայապետին վրայ կը դեղուն, որուն օրինաւոր իրաւունքները մէկդի ձգուելով և իւր մեծամեծ պաշտամանց գործադրութեանը ամէն տեսակ արգելքներ դրուելով՝ արքունի վեհափառութեան ստուեր արգելքներ դրուելով՝ արքունի վեհափառութեան ստուեր մը կը թողուի իրեն, իբր 'ի նշաւակ: Ասոր համար Մենք՝ որ Աստուածային նախախնամութեան խորհրդով այս սրբազան իշխանութեան կատարն ամբարձած ենք և ընդհանուր Եկեղեցւոյ հոգատարութիւնը ստանձնած ենք՝ շատոնցունէ 'ի վեր փորձով իմացանք և ստէպ ալ կրկնեցինք՝ թէ որչափ դժնդակ և թշուառ է այս վիճակը, ուր ժամանակիս փոփոխութիւնները մղեցին զՄեզ: Չենք ուզեր մի առ մի ամէն բան յիշել. սակայն յայտնի են ամենուն այս Մեր Բաղբին մէջ շատ տարիներէ 'ի վեր եղածները: - Հոս արդարեւ՝ նոյն իսկ կաթողիկէ ճշմարտութեան կեդրոնը՝ կրօնքին սրբութիւնը նշաւակեալ է, Առաքելական Աթոռոյն արժանապատուութիւնը մնասուած և փահանայապետական շուքն ու փառքը չարաբարոյ մարդկանց թշնամանացը յաճախ ենթակայ եղած է: - Խել մը Հիմնարկութիւնք Մեր իշխանութեանէն յափշտակուած են, զորս Մեր Նախորդները բարեպաշտութեամբ և առատաձեռնութեամբ հաստատած էին և իրենց Յաջորդացն ալ անեղծաբար պահպանելու աւանդած էին. և ոչ իսկ զիջողութիւն մ'եղաւ՝ որ անմիաձայն մնային Բրիտանաց անունը արածելու համար այն սուրբ Հիմնարկութեան իրաւունքները՝ որ արդարեւ ոչ միայն կրօնից, այլ և ազգաց քաղաքակրթութեանը շքեղապէս արդիւնաւոր եղած ըլլալով, անցեալ ժամանակաց մէջ բնաւ երբէք բռնաբարութիւն մը կրած չէր: - Կաթողիկէսոյ ծիսի տաճարներէն ոչ սակաւք փակուած կամ աշխարհական պիտոյից սեփականուած, և հերետիկոսական ծիսի վերաբերեալները բազմացած են. թիւր և մոլար վարդապետութիւնք թէ գրով և թէ գործով անարգել սփռուած են: - Անոնք որ ձեռքերնին իշխանութիւն ունին՝ ստէպ անգամ կը ճգնին Եկեղեցւոյ և Կաթո-

ղիկէսոյ անուան մնասարեք օրէնքներ հաստատելու. և այս բանա Մեր աչքին առջեւ կ'ըլլայ կոր՝ Մենք որ նոյն ինքն Աստուծոյ հրամանաւր Մեր ամէն հոգն ու խնամքը դէպ 'ի այն կէտը պէտք է որ ուղղենք, որպէս զի ամբողջ և անաբաւ պահուին Գրիստոնէութեան օգուստ և Եկեղեցւոյն իրաւունքները: - Իսկ առանց բնաւ նկատողութեան առնուելու Հռովմայ փահանայապետին ուսուցանելու սեպական իշխանութիւնը, նոյն իսկ երիտասարդաց դաստիարակութեանն համար՝ Մեր իշխանութեանը արգելքներ կը յարուցուն. և եթէ թողտուութիւն եղած է Մեզի (որ բանը նաեւ առանձին մէկու մը իսկ արգիլուած չէ) Մեր ծախիւքը չափահաս պատանեաց կրթութեանն համար դպրոցներ բանալ՝ անոնց մէջն անգամ քաղաքական օրինաց դժնդակ խստութիւնը բուռն եղանակաւ մուտ գտաւ: - Այս ամէն իրաց տխուր և ողբալի տեսարանը այնչափ աւելի կը շարժէ զՄեզ՝ որ զըրկուած ենք նպաստ մատուցանելու կարողութենէն, զոր մեծաւ փափաքանօք ունենալ կը տենչանք: Որովհետեւ աւելի ճշմարտապէս թշնամի իշխանութեան տակ ենք՝ քան թէ Մերինը կը վայելենք. և նոյն իսկ այս Մեզի շնորհուած ազատութեան գործածութիւնն ալ՝ որ ըստ հաճոյից այլոց կրնայ վերցուիլ կամ նուազիլ՝ չունի տեսական նեցուկ մը հաստատութեան և մնայութեան:

Ի վերայ այս ամենայնի՝ հանապազօրեայ փորձառութեամբ յայտնի կը տեսնուի որ չարութեան ախտը առաւել քան զառաւել սպրդելով կը մտնայ կոր քրիստոնեայ հասարակապետութեան զերծ մնացած մարմնոյն մէջ, և շատ տեղեր ալ տարածուելու վրայ է: Որովհետեւ Եկեղեցիէն հեռացած ազգերը օր ըստ օրէ մեծագոյն թշուառութեանց մէջ կ'իյնան. և ուր անգամ մը կաթողիկէսոյ հաւատքը մարած կամ տկարացած է, հոն բաց է ճամբան մոլար կարծեաց և նորանոր իրաց ցանկութեանց: Եւ մինչդեռ կ'անարդուի Ասոր դերագոյն և ազնուականագոյն իշխանութիւնը, որ երկրի վրայ Աստուծոյ փոխանորդութիւնը կ'ընէ՝ յայտնի է որ ալ մարդկային իշխանութեան համար բաւական զօրաւոր սանձ չմար, որով կարող ըլլայ զսպել ապստամբաց խռովները, և կամ նուաճել ժողովրդոց յիմար ազատու-

թեան բորբոքը : - Եւ այս ամէն պատճառներուն համար է որ՝
թէպէտեւ մարդկան քաղաքային ընկերութիւնը արդէն իսկ
մեծ աղէտքներ կրեց, սակայն մեծագոյն վտանգներու եր-
կիւղէն կը սարսափի կոր :

Արդ՝ որպէս զի Եկեղեցին կարող ըլլայ թշնամեաց ճիգն
մերժել և իւր պաշտօնը կատարել յօգուտ ամենեցուն, շատ
աշխատութեանց և շատ մաքառմանց պէտք ունի : Սակայն
այս բուռն և զանազան տեսակ մրցման մէջ, յորում Աստու-
ծոյ փառքն 'ի միջի կայ և հոգւոյ յաւիտենական փրկու-
թեանն համար կը մտնան ինչ, անօգուտ կ'ըլլար մարդկանց
բոլոր զօրութիւնն և հնարքը՝ եթէ չմատակարարուէին երկ-
նային օգնութիւնը ըստ պատշաճողութեան ժամանակաց : -
Ասոր համար քրիստոնէութեան դժուարին և ցաւալի պարա-
գայներուն մէջ՝ միշտ այս եղաւ անձկութեանց և վշտոց հա-
մար սովորական ապաստանը, այսինքն ջերմաջերմ աղօթիւք
և պաղատանօք խնդրել Աստուծոյ՝ որ օգնութեան հասնի
իւր տառապեալ Եկեղեցւոյն, և տայ իրեն զօրութիւն մար-
տնչելոյ և կարողութիւն յաղթանակելոյ : - Եւ արդ՝ Մեք
նախնեաց ընտիր սովորութեանն և օրինակին հետեւելով, և
քաջ գիտնալով որ Աստուած այնչափ աւելի գթած և ողոր-
մած է՝ որչափ մեծ և զօրաւոր է մարդկանց զլջումն և իրեն
հետ վերահաշտուելու կամքը, այս պատճառներուն համար՝
Մեր այս թղթովը արտաքոյ կարգի սուրբ Յորեմիան մը կը
հրատարակենք կաթողիկէայ տիեզերաց, երկնաւոր օգնու-
թիւնն հայցելու և հոգւոյ նպաստամատոյց ըլլալու վախճա-
նաւ :

Ուստի ամենակարողին Աստուծոյ ողորմութեանն և ե-
րանելի Սուրբ երոյն Պետրոսի և Պօղոսի իշխանութեանը վրայ
վստահացեալ, Տեառն Մերոյ՝ Մեր անարժանութեանը տը-
ւած կապելու և արձակելու իշխանութեամբը, համօրէն և
իւրաքանչիւր երկսեռ հաւատացելոյ 'ի Քրիստոս՝ ամէն
մեղաց լիակատար ներողութիւն կը շնորհենք հանգոյն ընդ-
հանուր Յորեմիին՝ եթէ որ - Եւրոպա բնակողները՝ առաջի-
կայ Մարտ ամսոյն 19 էն (ըստ հին տոմարի՝ 7 էն) սկսեալ, որ
նուիրեալ է 'ի յիշատակ Սրբոյն Յովնէփոյ Երանեալ կուսին
Մարիամու Գեոսային, մինչեւ ցաւալին օր նոյեմբերի վա-

ղառութեամբ (ըստ հին տոմարի՝ Հոկտեմբեր 20), որ է օր
հանդիսաւոր յիշատակի ամենայն սրբոյ, իսկ Եւրոպայէն
դուրս եղողները՝ սոյն այս Մարտի 19 էն (ըստ հին տոմարի՝
7 էն) մինչեւ ցվերջին օր ներկայ 1881 տարւոյն փաղառու-
թեամբ (ըստ հին տոմարի՝ Դեկտեմբեր 19) - կատարելու
ըլլան որոշուած հետեւեալ պայմանները, այսինքն՝

Հռովմայ բոլոր քաղաքացիք կամ հիւր եկողները երկեր-
կու անգամ՝ այցելութիւն ընեն Լատերանեան Մայր Եկեղեց-
ւոյն եւս և վատիկանեան ու Լիբերեան Մայր Եկեղեցեաց, և
հոն քիչ մը ժամանակ՝ կաթողիկէ Եկեղեցւոյն և այս Առաքե-
լական Սթոլոյն պայծառութեանն ու բարդաւաճանացն հա-
մար, հերետիկոսութեանց ջնջման և ամէն մոլորեալներուն
դարձին համար, քրիստոնէոյ իշխանաց հաշտութեան և
բոլոր հաւատացեալ ժողովրդեան խաղաղութեանն ու միու-
թեանը համար՝ ըստ Մեր դիտաւորութեան, բարեպաշտա-
բար աղօթքներ մատուցանեն առ Աստուած . նմանապէս ա-
նոնք՝ բաց 'ի այն օրերէն որք քառասնօրեայ պահոց շնոր-
հատութեան մէջ պարունակուած չեն կամ նոյնպէս յի-
րաւանց խիստ կոշտած ծովապահութեան օրերէն դուրս զորս
կը պատուիրէ Եկեղեցին՝ օր մը միայն պահքի կերակուր ու-
տելով ծոմ պահեն . առկից զատ՝ իրենց մեղքերը ըստ պատ-
շաճի խոստովանելով՝ ամենատուրը Հաղորդութեան խոր-
հուրդն ընդունին, և բարեպաշտական ընկերութեանց մէ-
կուն ողորմութեան անուամբ բան մը տան : Ասոր համար՝
այն Հիմնարկութիւնքը յախանէ անուանէ կը յիշենք հոս,
զորոնք վերջերս յանձնարարեցինք Մեր թղթովը 'ի հոգ և
'ի խնամս գթութեան Քրիստոնէից, այսինքն Տեառն Մեր
ոյ, Յիսուսի Քրիստոսի Մանկութեան և Արեւելի Վարդապետ-
Հիմնար-
կութիւնները . և շատ փափաքելի է Մեզ ու որոշած ալ ենք
'ի միտս Մեր այս ընկերութիւններն հաստատելու և ծաղկե-
ցնելու նաեւ հեռաւոր և վայրենաբնակ երկիրներու մէջ,
որպէս զի ըստ պատշաճի այն տեղեաց հարկաւորութեանցն
օգտակար ըլլան :

Իսկ ուրիշ ամէնքն որ ոյս Գաղթէս դուրս կը բնակին՝
ուր որ ալ ըլլան՝ իրենց առանձին վիճակաւորներէն կամ ա-
նոնց փոխանորդներէն կամ Պաշտօնականներէն կամ անոնց

հրամանաւր, և 'ի բացակայութեան իւրեանց՝ նոյն տեղ-
ունքն հոգւոց հոգ ունեցողներուն ձեռք որոշուելիք ե-
րեք եկեղեցեաց՝ վերոյիշեալ ժամանակուան միջոցին մէջ՝
երկերիւ անգամ այցելութիւն ընեն. իսկ եթէ երկու եկե-
ղեցի միայն գտնուի՝ երեք երեք անգամ, և թէ որ մէկ եկե-
ղեցի մը միայն՝ վեց անգամ. նոյնպէս վերը ըստած միւս
գործերն ալ 'ի գործ դնեն : - Կ'ուղենք եւս որ՝ նոյն ներս-
ղութիւնը կարենայ նաեւ նպաստիլ և մերձեցողութիւն այն
հոգիներուն, որոնք միտցեալ 'ի սէր Աստուծոյ փոխեցան
աշխարհքէս : - Ասկից զատ՝ կը շնորհենք տեղեաց Վիճակա-
ւորներուն, որ կարող ըլլան իրենց խոհմութեան համե-
մատ նուազեցնել այցելութեանց թիւը թէ աշխարհիկ և թէ՛
կրօնաւորական խողովոց և Միաբանութեանց համար, ինչպէս
նաեւ որ և իցէ ընկերութեանց՝ Եղբայրութեանց՝ Համալսա-
րանաց կամ վարժարանաց համար, որոնք թափորով յիշ-
եալ եկեղեցիներն այցելութեան երթան :

Կը շնորհենք եւս՝ որ նաւորդներն և ճանապարհորդնե-
րը երբ իրենց բնակութեան տեղն կամ ուրիշ նաւահանգիստ
մը հասնին, վեց անգամ այցելութիւն ընելով Աթոռանիստ
կամ Ժողովրդապետական եկեղեցւոյն, և ըստ պատշաճի կա-
տարելով վերոյիշեալ միւս գործերը, կարող ըլլան վաստա-
կիլ նոյն ներսղութիւնը : - իսկ երկու սեռի կրօնաւորական
կարգաց համար՝ նաեւ անոնց համար որք մշտնջենաւորա-
պէս մենաստանաց մէջ կը բնակին, ինչպէս նաեւ ուրիշ ո՛ր
և իցէ անձանց թէ՛ աշխարհականաց և թէ՛ եկեղեցականաց (աշ-
խարհիկ կամ՝ կրօնաւորական կարգի) որոնք բանտի մէջ կամ
մարմնոց հիւանդութեամբ և կամ ուրիշ որ և իցէ արգարտ-
ցի պատճառաւ արգիլուած են, միայն թէ յիշեալ գործերը
կամ անոնցմէ մէկ քանին կատարեն՝ կը շնորհենք և թող
կուտանք որ խոստովանահայրը կարող ըլլայ զանոնք ուրիշ
բարեպաշտական գործոց փոխել և կամ ուրիշ մերձակայ
ժամանակի մը ձգել, իշխանութիւն տալով անոնց նաեւ տնո-
ւինելու Հաղորդութիւնը այն տղայոց համար՝ որոնք տակա-
ւին առաջին Հաղորդութիւնն ընելու ընդունուած չեն :

Դարձեալ համօրէն և իւրաքանչիւր հաւատացեալ 'ի
Քրիստոս՝ թէ՛ աշխարհականաց և թէ՛ եկեղեցականաց (աշ-

խարհիկ և կրօնաւորական դասու) որոյ և իցէ եւս և առան-
ձինն յիշատակութեան արժանի կարգի և Հաստատութեան՝
իշխանութիւն կը շնորհենք որ այս վախճանիս համար կարող
ըլլան իրենց խոստովանահայր ընտրել որ և է աշխարհիկ կամ՝
կրօնաւոր քահանայ գործով հաւանեալ. այս իշխանութիւնը
կրնան գործածել նաեւ Մայրապետք և նորընծայ կուսանք և
մենաստանաց մէջ բնակող ուրիշ կանայք՝ միայն թէ խոս-
տովանահայրը Մայրապետաց համար հաւանեալ ըլլայ : - իսկ
խոստովանահայրը կը շնորհենք այսու առթիւ և միայն ներ-
կայ Յորելինին տեւողութեան ժամանակը՝ այն մի և նոյն իշ-
խանութիւնները, զորս տուինք ուրիշ Յորելեան մը շնորհած
տտեննիս Մեր Առաքելական Թղթովն որ « Ծայրագոյն Բան-
նայապետէրն » բառերով կը սկսի և 'ի 15 փետրուար ամսոյ 1879
տարւոյն հրատարակուած է. միշտ 'ի բաց առեալ սակայն
այն ամէնքն՝ որոնց Մենք բացառութիւն ըրած էինք նոյն
Թղթոյն մէջ (1) :

Բայց որպէս զի այս Սուրբ Յորելեանէն յառաջ գան ա-
պահովագոյն և առատագոյն եղանակաւ Մեր բաղձացած
փրկուէա պատուները՝ պէտք է որ առհասարակ ամէն հա-

(1) Ահաւաստիկ յիշեալ Առաքելական Թղթով խոստովանահայր
շնորհուած իշխանութիւնները .

« Խոստովանահայրը կարող է՝ վերոյիշեալ ժամանակուան միջո-
ցին մէջ՝ զանոնք (թէ՛ այր ըլլան եւ թէ՛ կին) որոնք խոստովանելու
կուգան իրեն՝ առաջիկայ Յորելեանը չահելու գիտմամբ եւ զայն
վաստիկու համար կարեւոր եղած միւս գործերը կատարելու մտք,
այս անգամուան համար եւ միայն յատենի խղճի մտաց՝ արձակել
բանադրանաց, կախակայութեան եւ ուրիշ Նկեղեցական վճիռներէն
ու դատակնիքներէն, որոնք յիշատանց կամ 'ի մարդոյ որ եւ իցէ
պատճառաւ տրուած կամ վերադրուած ըլլան, նաեւ անոնցմէ՝ ո-
րոնք տեղեաց Վիճակաւորներուն եւ Մեզի կամ Առաքելական Աթո-
ռոյ Բեպետէ առաջին եղանակաւ վերապահուած ըլլան եւ որպիսի եւ
իցէ ընդարձակ շնորհման մէջ ալ բովանդակուած չի սեպուին, ինչ-
պէս նաեւ նոյն Վիճակաւորներուն եւ Մեզի եւ Առաքելական Աթո-
ռոյ՝ ինչպէս որ ըսինք՝ վերապահեալ ամէն մեղքերէն ու ոճիրներէն՝
որչափ որ ծանր եւ անհեթեթ ալ ըլլան, այնպիսեաց համար փրկա-
րար ապաշխարանք եւ յիշատանց գրուելիք ապաշխարանաց ուրիշ

Հատուցեալք մեծապէս փոյթ ու ջանք ունենան արժանանալու գործվագութ խնամաց Սուրբ Կոյս Մարիամ Աստուածածնին, և ասոր համար ալ մասնաւոր մեծարանք և պաշտօն մատուցանեն իրեն այս ժամանակուան մէջ : - Իսկ այս Սուրբ Յորեղեանը կը յանձնարարենք և կ'աւանդենք 'ի պաշտպանութիւն և 'ի խնամա Սրբոյն Յովսէփայ՝ ամենամարտուր փեսայի Երանեալ Կուսին Մարիամու, զոր երջանկայիշատակ Նախորդն Մեր Պիոս Թ. ընդհանուր Եկեղեցւոյ Պաշտպան հրատարակեց, և կը բաղձանք որ համօրէն հաւատացեալք 'ի Քրիստոս պաղատագին հայցեն ամէն օր իւր օգնականութիւնը : - Կը յորդորենք նաեւ զամէնքն՝ որ ջերմեանդութեան համար ուխտագնացութիւններ ընեն Սրբոյ Տաճարներուն, որոնք այլեւայլ տեղեր առանձին և վաղեմի բարեկեցութեան, որոնք այլեւայլ տեղեր առանձին և վաղեմի բարեկեցութեան համար մը ըստ սովորութեան նուիրական և յարգելի բռնուած են : ասոնց մէջ յիտալիա նշանաւոր է Աստուածածին Կուսին Մարիամու Լաւրեաններն Սուրբ Տունը, որ կարի պանծալի է վսեմագոյն խորհրդոյ յիշատակաւ :

Գործեր գնելով՝ արձակել . եւ եթէ իրն հերեփիկութեան վրայ ըլլայ, ըստ իրաւանց՝ նախ եւ առաջ հրաժարումն առնելով եւ մուրաբութիւններէն յետո կոչումն ընել տալով՝ արձակել : Գարձեալ նոյն խոստովանանայր քահանայն կարող է ուրիշ բարեպաշտական եւ փրկարար գործոց փոխել նաեւ երգութեալ եւ Առաքելական Աթոռոյ վերապահեալ որ եւ իցէ ուխտերը (միշտ 'ի բաց առնելով ողջախոհութեան, կրօնքի եւ պարտաւորութեան վերաբերեալներն, որք երբորդ անձէ մը ընդունուած են կամ որոնց մէջ երբորդ անձ մը կը վնասուի, 'ի բաց առեալ նոյնպէս պատժական ուխտերը՝ որոնք մեղքէ զգուշացուցիչ կ'անուանուին, միայն թէ փոխանակութիւնն այնքէ պիտի ըլլայ՝ որ ուխտին նախնական նիւթին չափ մեղքէ զգուշացնէ), եւ այսպիսի ապաշխարողք սուրբ աստիճաններ ալ ունենալու ըլլան՝ եւ ասպիսի կարգի՝ կարող եւ մարթ ըլլայ անօրինել մի եւս եւ 'ի կրօնաւորական կարգի՝ կարող եւ մարթ ըլլայ անօրինել մի միայն դատաւնքոց բռնաբարութենէն յետոյ և կամ դադարի անկախութենէն, որ կ'արգելու նոյն աստիճանները 'ի գործ գնել եւ վերապահներն ընդունիլ :

« Սակայն Մեր միաբնայն այն է որ առաջիկայիւս անօրիններ ուրիշ որ եւ է անկանոնութենէ կամ յանցանքէ կամ պակասութենէ, եւ կամ հրապարակական կա՞րգաւորի կամ ծանօթ կամ ուրիշ անըն-

վասն որոյ՝ զօրութեամբ սրբոյ հնազանդութեան կը հըրամայենք և կը պատուիրենք համօրէն և իւրաքանչիւր տեղեաց վիճակաւորներուն և անոնց փոխանորդներուն և Պաշտօնականներուն, կամ բացակայ եղած ժամանակին՝ հոգւոյ հոգ ունեցողներուն, որ առաջիկայ թղթոյս ձեռագիր և կամ նաեւ ապուած օրինակներն ընդունածնուն պէս՝ իւրաքանչիւր ոք զանոնք իր թեմին մէջ հրատարակելու հոգտանի, և կարելի եղածին չափ ժողովուրդները պատրաստելով ըստ օրինի՝ եւս և Աստուծոյ բանին քարոզութեամբը, վերը գրուածին համեմատ՝ այցելութեան համար պէտք եղած Եկեղեցին կամ Եկեղեցիներն որոշեն :

Եւ որպէս զի Մեր առաջիկայ թուղթը, զոր չէ հնար խաւրել ամէն տեղ, գիւրադոյն կերպով ծանօթանայ ամէնուն՝ կ'ուզենք որ անոր ձեռագիր կամ նաեւ ապուած օրինակներուն, յետոյ որ հրապարակական Նօտարի մը ձեռօք ստորագրուած և եկեղեցական արժանապատուութեամբ ճշխացեալ անձի մը կնքով զօրացած են, ամենուրեք միեւնոյն

գունակութենէ կամ անկարութենէ, յորում որ եւ իցէ կերպով մէկն ինկած ըլլայ . կամ թէ իշխանութիւն տանք՝ որ նախընթացները անօրինէ կամ հաստատէ եւ առաջուան վիճակին դարձնէ, եւս եւ յատենի խղճի մտաց . եւ ոչ ալ միաք ունինք խափանել Մեր Նախորդին երջանկայիշատակ Բենեդիկտոս ԺԳ. ին առանձին յայտարարութիւններով հրատարակած Սահմանադրութիւնը, որուն սկիզբն է Խորհուրդ Առաջաբան . ոչ ալ կ'ուզենք վերջապէս՝ որ առաջիկայս որ եւ է կերպով կրնայ նպատակ կամ պիտի նպատակ անոնց՝ որոնք Մեղմէ եւ Առաքելական Աթոռէն կամ Նախկնդոսէ եւ կամ Եկեղեցական Գաղափարէ մը յակնէ անուանէ բանադրեալ՝ կախալայեալ՝ արգելեալ կամ ուրիշ վճիռներու եւ դատաւնքներու տակ ինկած հրատարակեալ կամ հրապարակաւ ծանուցեալ են, 'ի բաց առեալ՝ եթէ վերոյիշեալ ժամանակուան միջոցին մէջ փոխարինած առեալ՝ եթէ վերոյիշեալ ժամանակուան միջոցին մէջ փոխարինած ըլլան, եւ վնասեալ անձանց հետ ալ՝ եթէ հարկ ըլլայ՝ հաշտուած ըլլան : Իսկ եթէ վերը սահմանուած ժամանակուան մէջ ըստ դատման խոստովանանքոյ չեն կարող փոխարինելու, կը չնորհենք որ՝ մի միայն Յորեղեանի ներդրութիւնները շահելու վախճանաւ կարենան արձակուիլ յատենի խղճի մտաց, պարտաւորելով զիրենք 'ի փոխարինութիւն որչափ կարելի է շուտով » :

հաւատքն ընծայուի՝ ինչպէս պիտոր ընծայուէր առաջիկայիս,
եթէ 'ի մէջ բերուէր կամ' ցուցուէր :

Տուեալ 'ի Հռովմ' առ Սրբոյն Պետրոսի, ընդ մատան
եաւ Չիւորսի, յ12 աւուր Մարտի 1881 ամի, Մեր Բահա
նայապետութեան Չորրորդ տարին :

ԼԵՒՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ ԺԳ.

ՀՐԱՀԱՆԳ

ՎԱՍՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻՆ

Կ-ՊՕԼՍՈՅ

Բերկրակից սրտիւն կը հրատարակենք Քահանայապետական Կոն-
դակը Կ. Պօլսոյ Պատրիարքական վիճակին մէջ, որով Յիսուսի Քրիս-
տոսի Փոխանորդն երկնածիւ բարեաց հոսանքները բերող Յոբելեան
մը կը չնորհէ համօրէն Աթուղիկեայ տիեզերաց : Ուստի առաջիկայ
Ապրիլ ամսոյն Յ/17 էն կիրակի օրու ընէ սկսեալ՝ որ է տօն Մաղկա-
ղարդի, Յոբելեան ներողութիւնը հրատարակեալ է այս Պատրիար-
քական թեմին մէջ, եւ պիտոր տեւէ՝ Քաղաքիս Ներսէսեան կող-
ման բնակչաց համար՝ մինչեւ ց20 Հոկտեմբերի / 1 Նոյեմբերի փա-
ղառութեամբ, իսկ Ասիոյ ափունքը բնակողներուն նկատմամբ՝ մին-
չեւ ց19/31 Դեկտեմբերի ներկայ տարւոյս նոյնպէս փաղառութեամբ
Յոբելինին բացման օրը, այսինքն Մաղկաղարդի կիրակին՝ հանդի-
սաւոր հրատարակութեան ժամանակը ընդհանուր զանգակահարու-
թիւն պիտոր ըլլայ : Այս առթիւ զուրցուելիք ազօթքներն իւրաքան-
չիւր ժողովրդապետաց իմացուցած ենք առանձինն եղանակաւ :

Իսկ Յոբելեան ներողութիւնը շահելու համար գործադրուելիք
պայմաններն ասոնք են .

Ա. Պէտք է խոստովանիլ ճշմարիտ սրտի զղջմամբ : Ամէն քա-
հանայ՝ որ խոստովանանք ընելու իշխանութիւն ունի, կրնայ մատա-
կարարել հաւատացելոց խոստովանութեան Սուրբ Խորհուրդը . իշ-
խանութիւն տրուած է նաեւ՝ մէկ անգամ միայն եւ 'ի չնորհա այսր
Յոբելինի՝ Սուրբ Աթուոյն եւ Մեզի վերապահուած դատակնքոց
դէպքերն արձակել յատենի խոստովանութեան, պարզ ուխտերը

փոխել՝ օրինաւոր պատճառ եղած ատեն . պահելով սակայն Սրբազան Քահանայապետին Վոնդակին մէջը նշանակուած ամբիօրհմունքները :

Բ. Արժանաւոր պատրաստութեամբ ընդունիլ զՍուրբ Հաղորդութիւն : Հաւատացեալք կարող են կատարել այս պայմանը՝ Մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց կամ գիւղօրէից մէջ գտնուած ուղղափառ Եկեղեցիները կամ Մատուռները . սակայն լաւագոյն է որ՝ ամէն մէկը իւր ժողովրդապետական Եկեղեցոյն կամ Մատրան մէջ կատարէ նոյնը : Իսկ Չատկական Հաղորդութեան պարտքը դեռ չկատարողներն պէտք է գիտնան՝ որ նոյնովը չեն կրնար Յորեւանը շահիլ , այլ նոյն պարտքին կատարմանէն 'ի զատ' Յորեւանը վաստակելու համար նորէն խոստովանելու եւ հաղորդուելու են : Առաջին Հաղորդութիւնը տակաւին չ'ընդունող մանկանց՝ կրնան խոստովանահարք հաղորդուել պարտքը տնօրինել , եւ 'ի փոխարէն աղօթք կամ հատուցման ուրիշ գործել զնել :

Գ. Եկեղեցեաց այցելութիւն ընել . այսինքն երկերկու անգամ երեք Եկեղեցի այցելութեան երթալ , ուր երկու Եկեղեցի միայն գտնուի՝ ամէն մէկուն երեք այցելութիւն . իսկ թէ որ մէկ Եկեղեցի մը միայն գտնուի՝ վեց անգամ այցելել . եւ այս այցելութեանց ժամանակ աղօթել ըստ գիտաւորութեան Սրբազան Քահանայապետին՝ վասն պայծառութեան Սրբոյ Եկեղեցւոյ , վասն ջնջման հերետիկոսութեանց եւ բարձման հերձուածոց , վասն դարձի մեղաւորաց եւ վասն խաղաղութեան եւ միութեան Քրիստոնէից : Այցելութեան համար կ'որոշենք ամէն մէկուն իւր ժողովրդապետական Եկեղեցին , եւ մէկ կամ երկու ուրիշ ուղղափառ Եկեղեցի՝ եթէ գտնուին :

Դ. Յորեւանը շահելու համար սահմանուած պայմաններէն մէկն ալ ծոմն է , որ կը կայանայ մէկ օր մը ըստ սովորութեան ծոմ բըռնել՝ հրաժարելով նոյն օրը նաեւ 'ի մսեղինաց եւ 'ի կաթնեղինաց :

Ե. Քահանայապետական կոնդակը կը պատուիրէ հաւատացելոց՝ ողորմութիւն տալ . եւ առանձինն եղանակաւ Սրբազան Պապը կը յորդորէ՝ որ այս ողորմութիւնը հետեւեալ բարեպաշտական գործոց նուիրուին , այսինքն Տարածման Հասարակ (Լիոնի) , Յիսուսի Քրիստոսի Մանկութեան եւ Արեւելի Գործնէրու Հիմնարկութեանց :

Ձ. Խոստովանահարց իշխանութիւն տրուած է Եկեղեցեաց այցելութիւնքն ըստ բոլորին կամ ըստ մասին տնօրինել անոնց համար՝ որ օրինաւոր արգելքներով խափանուած են , եւ 'ի փոխարէն՝ ողորմութեան եւ բարեպաշտական գործեր զնել , ինչպէս պատշաճ եւ յարմար գտնուի ըլլան :

Է. Յորեւան ներողութիւնը կրնան Հաւատացեալք Քաւարանի հոգւոց եւս մերձեցնել :

Ը. Կը պատուիրենք ամենայն ժողովրդապետաց եւ Մեծաւորաց Եկեղեցեաց եւ Մատրանց Մայրաքաղաքիս՝ որ իւրաքանչիւր ոք իւր Եկեղեցւոյն կամ Մատրան մէջ ընթեռնու Սրբազան Քահանայապետին չնորհադիր Վոնդակին հետ այս Հրահանգն եւս 'ի լուր ժողովրդեան՝ հրապարակաւ եւ սովորական հանդիսութեամբ :

Տուեալ 'ի Կաթողիկոսարանի Հայոց Ուղղափառաց ,

'ի Բերա Կ-Պօլսի , 'ի 1/13 Ապրիլի 1881 :

ՍՏԵՓԱՆ Վ. ԱԶԱՐԵԱՆ
(ՏԵՂԻ ԿՆՔՈՅ)
Արքեպիսկոպոս Նիկոսիոյ
Տեղապան Կաթողիկոսական Աթոռոյ

ԱՆԴՐԷԱՍ Վ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԵԱՆ
Քարտուղար ԿԹ .

1/92

= 11 =

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ԿՈՄՍՏԵՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0173081

